

Prav je, da sem šla na pot s kolesom. Ker sem vesela!

(Nadaljevanje iz prejšnje številke Infotecha.)

Ali nam lahko na kratko predstavite (zanimivosti, predsodke,...) v zvezi z državami, ki ste jih na vaši poti že doživela in so se vam še posebej vtisnili v spomin?

V nekaterih državah sem bila le nekaj dni, v drugih teden ali mesec in sedaj sem na Kitajskem – vključno s Tibetom že 9 mescev.

Slovenija Vedno in povsod bo Slovenija moj dom, vendar pa je nekoga podpreti v drugačnosti, deveta brigada. In pri pripravi je na začetku potrebno biti še glavno bitko – kako ljudem dopovedati, da grem na pot s kolesom in temu primerno potrebujem nasvete, opremo ... Slovenija kot država je lepa, ampak njen največji plus je hrana. Tako raznolika in tako dobra...

Hrvaška Pot me je peljala po Jadranski magistrali od severa proti jugu. In ni kaj za reči. Lepo. Vsem poznani pogledi na morje, sončni vzhodi in zahodi. Igra narave. Vreme pa ni vedelo kaj bi, saj je sijalo sonce, padal dež, pihala burja ... In sredi marca pridemo v Dubrovnik, kjer želimo najeti apartma, da smo lahko ljudje po dveh tednih. In je trajalo, trajalo da so se nas usmilili. Pač vse je bilo »zasedeno«.

Bosna En dan. Ena pica in še ta prekleto draga.

Črna gora Zanimivo je kako se začuti na jugu drugi temperament Balkana. Ceste so že slabše, enako velja za trgovine. A glede na nadaljevanje je še vedno vsega v izobilju. Ljudje prijazni. Kot zanimivost še zgodba kako majhen je svet. Malce pred Albansko mejo srečamo še dva kolesarja. Andy in Jon, ki sta se vračala iz Peking domov v London. In po 5 minutah možgani sestavijo mozaik, saj mi se pa poznamo, ker smo si pred mesci že dopisovali. Svet kolesarskih potnikov je majhen.

Albanija Prvi šok. Pogled nazaj sicer reče, pač še ena država. A ko sem prišla tja iz evropsko razvite Slovenije mi ni bilo prijetno. Vse je nekaj desetletij za nami. Edina stvar, ki funkcionira so avtomobili Mercedes vseh letnikov ter velikosti in pralnice za avtomobile. V malih trgovinah je izbor že omejen. Družba je konkretno določena. Moški na ulicah ter ženske kot da jih ni. Cesta pozna luknjo pri luknji z luknjo.

In smeti, smeti povsod, nikjer pa niti enega samega koša za smeti. Vesela sem bila, ko smo prestopili mejo v Makedonijo.

Makedonija Tak lep biser na Balkanu. Ima vsega ravno prav za popotniško dušo. Lepa narava in sistem, ki funkcionira (v primerjavi z Alabanijo ...). Pot me je vodila okoli Ohrida. Aja, pa še na burek gre človek lahko na vsakem koraku – mesni ali sirov. Kdor zna, pač zna. Mimogrede, lepo je biti Slovenec in potovati po bivši skupni državi.

Grčija Že na meji so tiste formalnosti, ki ti dajo vedeti da si v EU. Pogled v trgovine pa pomeni še en šok z evropskimi cenami. Vreme nas je še vedno testiralo. Padalo je in padalo. In tako smo bili nekaj dni blatni od glave do pete. In to vse na kolesu, ko pa je edina stvar, ki si jo res želiš – najti črpalko in vodo pod pritiskom, da lahko speresh blato in da se kolo sploh lahko normalno vrti. Blato je podobno glini, ker je težko. Končno pa smo imeli nekaj dni super spomladanskega vremena. In tam ob kolesarjenju med cvetočimi češnjami ali ob obali sredi ničesar dobiš občutek, ko veš da je prav da si šel na pot s kolesom. Ker si vesel. In njihov feta sir z olivami ter kruhom je tako gurmansko dobra kombinacija ... Zanimivo pa je bilo tudi, da smo se najlažje pogovarjali s starejšimi Grki v nemščini. Sprejeti je bilo potrebno tudi dejstvo, da z našo latinico ne bom več nikamor prišla, ker so vsi napisi v tistih čudnih pisavah, ki jim ni in ni videti konca.

Turčija Ja, prva država, ki je pomenila pot na vzhod. Cerkve takšne in drugačne so zamenjale mošeje. Jutranje zvonjenje in večerne molitve. In spoznavanje Azije. Carigrad je vsekakor prava točka za skok iz Evrope v Azijo. Prvo več milijonsko mesto, ko spoznaš resnico, da je bolje da se voziš s kolesom po avtocesti pa čeravno med nepregledno količino vozil kot pa da na manjših cestah izgubljaš sebe in živce. Ker se ne znajdeš in ker ljudje na stranskih cestah delajo neumnosti. Carigrad mi je dal tudi pogled na tisto pravo tržnico, ki poka in diha. Tržnica, kjer se kupuje in prodaja vse. Tržnica, kjer čutiš norost življenja. Vsi ti pogovori, transporti. Na tako majhnem prostoru toliko ljudi, toliko stvari. Tržnice so (vedno) super

stvar za spočiti možgane in napolniti baterije z življenjem preprostih ljudi. Drugače po cesti s kolesom ne smeš oz. ne moreš iz Istanbula čez noben most. Potrebno je vzeti ladjo, da lahko prideš ven na drugo – azijsko stran.

In Turčija je bila vsekakor učna ura kaj nas čaka. Kot prvo lov za vizami v Ankari. Kako vesel si lahko, ko postaneš lastnik novega žiga v potnem listu, čeravno si ob nekaj dolarjev. Zakaj, ker veš da se bo pot nadaljevala. (Izjema je bil le Iran, kjer mi je vizo uspelo dobiti šele v Erzurumu, ampak sem si resnično želela iti v Iran in pika ...) Razviti zahod, nerazviti vzhod s Kurdistanom. V Turčiji smo združili moči štirje kolesarji. Vse nas je skrbel Kurdistan. In smo bili kot mala družina. Jaz, Mikołaj, Urs in Roman. S premikom na vzhod pa se je začela družba odpirati. Povabila na čaj so si sledila večkrat na dan. In čaj ter vsa kultura pitja le tega je tako »za gušt«. Imajo takšne majhne kozarčke, čaj je močan in pije se sladkorjem med ustnicami. In pije se povsod. Na ulici, na takšnih majhnih mizicah. Družba pa je postala enospolna. Moški prevladujejo. In na vzhodu Turčije vsekakor ni prijetno biti ženska.

Tudi mnogo stvari je težjih. (V nadaljevanju je boljše biti ženska v Iranu.) Sledila so prve kontrole potnih listov, pa obračanje s poti za 30, 40 km, ker pač vsega ne smemo videti. Policaji in vojska na prijazen način poskrbijo za vse. Minus pa postane čokoladni namaz, ki je drag ter ga počasi ni več. Enako velja za testenine. Moja razvada iz te poti.

Iran Država, ki preseneča in je kot noč in dan v primerjavi z informacijami iz medijev. Je država, kjer imajo muslimansko vero in pika. Je država, kjer se v prvem mestu po prehodu čez mejo ustrašiš ali tu živijo kot v zaporih. (Beri: Vse hiše imajo okoli in okoli zelo visoke zidove. Pogled na vrt oz. prostor pred hišo ni mogoč.) In te potem v naslednjih tednih in dan za dnem preseneča z gostoljubnostjo. In ugotoviš, da je to super.

Pot me vodi še vedno v družbi Mikołaj in Ursi proti Teheranu. Na začetku je nekaj zmešnjave, ker tudi sama ne vem kako in kaj glede pravil. Biti ženska.

33.000 km – 24 mesecev – 22 držav

Sporazumevanje. Kodeks obleke. S pomočjo policije sem reševala vprašanje za vprašanjem. Na koncu, ko sem slabe tri tedne potovala sama sem bila že stari maček. Vedno dolgi rokavi, a na glavi čepica in ne ruta. Glede komunikacije so šoferji dobri ljudje, ker poleg pravih odgovorov, dobiš še povabilo na čaj, kosilo ter mrzlo vodo kot popotnico. Če kaj nujno potrebuješ ustaviš prvega, ki ga srečaš. Na vprašanje, kje je mož pokažeš prstan (Hvala Benka! Resnično funkcionira.) ter rečeš, da čaka zunaj. Ker sem ženska imam dostop tudi do ženske polovice družbe. Bila sem poleg, ko so ocenjevali, če je hčerka primerna za ženitev.

Navadiš se tudi na sledenje policajev, ki je lahko cel dan, dva ali le 2 ure po mestu za čisto vsakim korakom. In te »rešijo« domačini, ko te povabijo na kosilo z njimi, ki je še dobro za oči in želodec. Riž in na vrhu žefran ter zelenjava vedno zelo lepo izgleda. Pri tem nikakor niso razumeli kako lahko jem jogurt in lubenico za kosilo (v velikih količinah ...) In vsi ti čudni pogledi, ker jem z roko – z levo. Pri njih je to grda roka. Dobila sem tudi prva povabila v domove. Družina Azari, Teheran in Bahreman, Mashad mi ponudita tako rekoč dom in počitnice kot oddih sredi Irana. Domovi so skoraj takšni kot doma kot tudi takšni, kjer se vse dogaja na tleh, na preprogah. Tam se je, pije

čaj, spi, počiva. Vse v enem ali dveh prostorih. Bila pa sem tudi v tistih malih »kočah«, kjer sem si delila streho s pastirji ovac.

Teheran pomeni tudi moje slovo od Mikolaja in od družbe, ker sem se odločila, da grem naprej sama. Sicer je šlo skupaj dobro, vendar sem v moški prevladujoči družbi tudi jaz postala nekako le »prikolica« v vsakdanjih zadevah. In to ni bila moja pot. Želela sem si več – izkušnjo in ne agencijskega potovanja in tako sva šla z Mikolajem naprej vsak v svojem ritmu. Pri tem sva vesela, da sva šla del poti skupaj in se zato veseliva ponovnega snidenja. Teheran je tudi mesto, ki mi prinese slabo novico o doma. Smrt bratranca (plaz pod Storžicem) in ponovno iščeš odgovore, ki jih ni. So samo dejstva, ki v tistem trenutku bolijo, se jočeš ... A greš naprej. In kasneje tam sredi Tibeta v tem najdeš moč, ker veš, da bi tudi on to želel. Biti tam. Ker je ljubil gore tako kot jih jaz.

Iran ima zgodovino, pa naj bo to Esfahan ali pa Mashad. Ima pa tudi naravo, ki obsega vse od skoraj pragozda pa do puščave. Ima pa še eno dobro lastnost, ki jo znamo kolesarji še kako ceniti – vodo in čistot. In Iranci so čisti ljudje ter tako dobri gostitelji, ki te razvadijo.

Tu in tam je bilo tudi nekaj negativnih opazk s strani moških, zato ker mislijo, da smo Evropejke »lahek plen.« A ostra beseda jih ustavi. In ostalim Irancem le ti niso v ponos.

Pozabila sem še poudariti, da je Iran tako lušten za potovanje!

Turkmenistan V nadaljevanju sledijo problemi v zvezi s pridobivanjem vize (beri: mogoče je dobiti le tranzitno vizo, če si na kolesu 5 ali 7 dni. Turistično vizo lahko dobiš le v primeru, da potuješ v sodelovanju z agencijo, kar dejansko pomeni, da ti na poti vedno sledi tudi policaj. Informacije veljajo za leto 2006). Potrebno je bilo narediti dobrih 700 km v 7 dneh. Pri tem je dejstvo, da prvi dan več kot polovico dneva izgubiš samo na meji. Kontrola je pač tu natančna, pri čemer je potrebno vedeti, da imajo delavnik samo do 17.00 ure. In temperatura segaja do neba, vročina, vročina ... Želela sem

bi videti glavno mesto Asqabat. In imela sem kaj videti. Mesto je dokaz norosti predsednika. Imajo avneje hotelov, poslovnih stavb in parkov – vse iz belega marmorja, ter kopice zlata in bujno zelenje ter tekočo vodo v parkih. Pač darilo od predsednika za ljudi, pri čemer ljudi v teh stavbah ni. In normalni ljudje so revni. Če v mestih še nekako gre, pa podeželje nima nič za ponuditi razen puščave, vročine, puščavske krokodile in škorpione. Kuhinja je podobna kot doma; krompir, pa juhice, pa paradiznikova solata ... in tudi glasba je podobna. Začela sem se učiti nov jezik. Na koncu mi uspe priti do meje in se veselim kot mali otrok igrače, ker je bilo težko. Telo pokaže posledice v Bukhari, vendar je bil hkrati tudi to dokaz, da imam glavo na mestu. Zato tudi vem, da brez trpljenja ni užitka.

Uzbekistan Po prehodu čez mejo grem v prvo senco in spijem tri litre vode ter samo spanje, spanje ... Počitek in še enkrat počitek. Prvi obrok dva Snikersa, čokoladni tablici ter potem pot do Bukhare. Vidim prikupna turistična mesta. Čez dan je prevroč, da bi karkoli počel zunaj, zvečer pa narava naredi tako lepo ozadje, ki se nadaljuje od Irana. Nebo je modro in se lepo preliva iz svetlega v temno, ko dan prehaja v noč. Ob pomoči razsvetljave postane mesto skupaj ena sama panoramska slika. A telo se še zaradi posledic zadnjega tedna ne strinja in me položi v vodoravno lego za nekaj dni.

Sledijo dnevi kolesarjenja proti Samargandu. Uzbekistan je zelen, zelen, kjer je voda je življenje. In tako sem našla nov sadež, marelice kolikor si jih srce poželi. Kakor voda na eni strani pomeni življenje lahko na drugi pomeni probleme. Driska in driska. In tako sledi odločitev, da mi od doma pošljejo v Kirgizijo filter za vodo. Takrat, ko je preveč je pač preveč. Kupovati vode pa ne želim. Samargand je prikupno mesto. Ko se srečam še z nekaj kolesarji, je prav prijetno ponovno spregovoriti v angleščini, čeravno mi osnovna ruščina ne povzroča nobenih večjih problemov.

(nadaljevanje v prihodnji številki Infotecha.)

Marija Kozin